

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

בעמוד אש וענן

לפרשת בשלח (על פי שיעור של הרב ד"ר תמיר גרנות)

1. דברים כ"ו טו:
השקיפה ממעון קדשך מן השמים
2. ישעיהו, ו' א:
ישב על-כסא רם ונשא ושוליו מלאים את ההיכל
3. דברים ד' ט"ו:
"כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר ה' אליכם בחרב מתוך האש"
4. בראשית, י"ז יז:
ויהי השמש באה ועלטה הנה והנה תנוור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה
5. שמות, כד, טו-יז:
ויעל משה אל ה' ויכס הענן את ה' וישכן כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן: ומראה כבוד ה' פאש אכלת בראש ה' לעיני בני ישראל:
6. שמואל ב' כ"ד ט-יג:
עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל גחלים בערו ממנו: ויט שמים וירד וערפל תחת רגליו: וירכב על כרוב ויעף וירא על פני רוח: וישת חשך סביבתיו סכות חשרת מים עבי שחקים: מננה נגדו בערו גחלי אש
7. יחזקאל א' ד:
וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה פעין החשמל מתוך האש:
8. שמות, ג' ב:
וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל
9. שמות, י"ד כ"א:
ו-ה' הלך לפני ה' יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה:
10. ישעיהו ד' ה':
וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראה ענן יומם ועשן ונגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חפה
11. ישעיהו י' ט"ו:
כי הנה ה' באש יבוא וכסופה מרובתיו להשיב בחמה אפו ונערתו בלהבי אש
12. שמות, י"ד כ"א:
ו-ה' הלך לפני ה' יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה:
13. שמות, ט"ז י':
ויהי כדבר אהרן אל כל עדת בני ישראל ויפנו אל המדבר והנה כבוד ה' נראה בענן
14. שמות, י"ט ט':
ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בד' נאמינו לעולם ונגד משה את דברי העם אל ה'
15. שמות ל"ג ט-י:
והיה כבא משה האהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח האהל ודבר עם משה: וראה כל העם את עמוד הענן עמד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו
16. שמות י"ד:
(טו) ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו: (טז) ואתה הרם את מטף ונטה את ירך על היס ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך היס בפישה: (יז) ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואפבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובכרשיו: (יח) וידעו מצרים כי אני ה' בהכבדי בפרעה ברכבו ובכרשיו: (יט) ויסע מלאך האלוקים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם: (כ) ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה: (כא) ויט משה את ידו על היס וילך ה' את היס ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את היס לחרבה ויבקעו המים: (כב) ויבאו בני ישראל בתוך היס בפישה והמים להם חזמה מימינם ומשמאלם:

בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאמר
את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה:
א2 ויט משה את ידו על היס ויולץ ה' את היס ברות קדים עזה
כל הלילה וישם את היס לחרבה ויבקעו המים:
ב2 ויבאו בני ישראל בתוך היס ביבשה והמים להם חומה
מימינם ומשמאלם:

23. הקבלה בין אהל מועד והר סיני:

שמות מ' - אהל מועד	שמות כ"ד - הר סיני
ויכס הענן את אהל מועד	ויכס הענן את ההר
וכבוד ה' מלא את המשכן	וישכן כבוד ה' על הר סיני
כי ענן ה' על המשכן יומם	ויכסהו הענן ששת ימים
ויקרא אל משה (ויקרא א,א)	ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן
ואש תהיה לילה בו	וימראה כבוד ה' כאש אכלת בראש ההר

24. שמות מ' ל"ה:

"ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד"
"כי שכן עליו הענן".
"וכבוד ה' מלא את המשכן".

25. שמות מ' ל"ח:

"ואש תהיה לילה בו"

"כי ענן ה' על המשכן יומם"

26. דברים ד' כ"ד:

"כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא"

27. הקבלה בין השראת השכינה לפרשתנו:

שמות מ - בסוף הספר	שמות יג - אצלנו
ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן	ו-ה' הלך לפניכם
כי ענן ה' על המשכן - יומם	יומם - בעמוד ענן לנחתם הדרך
ואש תהיה - לילה - בו	ולילה - בעמוד אש להאיר להם

17. רש"י:

(יט) וילך מאחריהם - להבדיל בין מחנה מצרים ובין מחנה
ישראל ולקבל חצים ובליסטראות של מצרים. בכל מקום הוא
אומר מלאך ה' וכאן מלאך האלוקים אין אלוקים בכל מקום
אלא דין, מלמד שהיו ישראל נתונים בדין באותה שעה אם
להינצל אם להיאבד עם מצרים

ויסע עמוד הענן - כשחשיכה והשלים עמוד הענן את המחנה
לעמוד האש, לא נסתלק הענן כמו שהיה רגיל להסתלק
ערבית לגמרי אלא נסע והלך לו מאחריהם להחשיך למצרים
(כ) ויבא בין מחנה מצרים - משל למהלך בדרך ובנו מהלך
לפניו באו לסטים לשבותו נטלו מלפניו ונתנו לאחריו באו
זאבים מאחריו נתנו לפניו באו לסטים לפניו וזאבים מאחריו
נתנו על זרועו ונלחם בהם, כך ואנכי תרגלתי לאפריים קחם
עלזועתי (הושע יא,ב)

ויהי הענן והחשך - למצרים

ויאר - עמוד האש את הלילה לישראל והלך לפניו כדרכו
ללכת כל הלילה והחשך של ערפל לצד מצרים
ולא קרב זה אל זה - (מכילתא) מחנה אל מחנה

18. שמות י"ד כד:

ויהי באשמרת הבקר וישקף ה' אל מחנה מצרים בעמוד אש
וענן ויהם את מחנה מצרים

19. שמות ז' ג:

ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אתתי ואת מופתי...

20. שמות י"ד ג-ד:

ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם
המדבר: וחיזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בפרעה
ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ה'...

21. שמות י"ד א-ח:

(א) וידבר ה' אל משה לאמר: (ב) דבר אל בני ישראל וישבו
ויחננו לפני פי החירת בין מגדל ובין היס לפני בעל צפן נכחו
תחנו על היס: (ג) ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ
סגר עליהם המדבר: (ד) וחיזקתי את לב פרעה ורדף
אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ה'
ויעשו כן: (ה) ויגד למלך מצרים כי ברח העם ויהפך לבב
פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את
ישראל מעבדנו: (ו) ויאסר את רכבו ואת עמו לקח עמו: (ז)
ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשם על פלו:
(ח) וחיזק ה' את לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני
ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה:

22. שמות י"ד ט"ז-כ"ב:

א1 ואתה הרם את מטף ונטה את ירך על היס ובקעהו

ב1 ויבאו בני ישראל בתוך היס ביבשה:

ג1 ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם

ד1 ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו:

ה וידעו מצרים כי אני ה'

ז1 בהכבדי בפרעה ברכבו ובפרשיו:

ג2 ויסע מלאך האלוקים ההלך לפני מחנה ישראל וילך
מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם: ויבא